

De 40 dagentijd staat in het teken van de Vasten-actiecampaagne. Veel parochies hebben gekozen voor het centrale project in het bisdom Breda dat gaat over sojaboeren in het Amazonegebied van Brazilië. In deze nieuwsbrief daarom veel aandacht voor de Vastenactie.

De vastentijd is begonnen en die valt dit jaar in een onzekere tijd voor veel mensen, wereldwijd. In de bisschoppelijke vastenbrief wordt nadrukkelijk ingegaan op de huidige crisis. De centrale vraag uit

de brief is: hoe in een tijd van crisis op een goede manier om te gaan met geld en goed? Dat kan een goede insteek zijn voor deze veertigdagentijd.

Toen ik de brief las dacht ik ineens aan Barack Obama, nu de machtigste man van de VS. Zal hij honger, oorlog, ongelijkheid en andere ellende flink verminderen? Zijn "yes, we can" echoot nog steeds na in mijn hoofd.

Benedict Laval

"De liefde voor de kwetsbaren in de samenleving heeft me altijd zeer geboeid."

Gerard Schoenmakers vertelt over zijn activiteiten voor kerk en samenleving in Roosendaal

Tweeënveertig jaar werkte Gerard Schoenmakers in het onderwijs, als leerkracht en later als directeur en bovenschools directeur. Het grootste deel van die periode heeft hij in het speciaal onderwijs gewerkt voor moeilijk lerende kinderen.

"Van huis uit ben ik altijd erg kerkbetrokken geweest en dat tot heden gebleven. Op dit moment ben ik werkzaam als secretaris van het parochiebestuur De Ark en actief op verschillende terreinen van de kerk. Enkele jaren geleden werd ik gevraagd als secretaris in de werkgroep Kind en Armoede en als secretaris van Spirit in Roosendaal.

Ik heb 32 jaar gewerkt in het speciaal onderwijs voor moeilijk lerende kinderen. Een kwetsbare groep in de samenleving, waar extra zorg naar uit moest gaan om de kinderen een goede plaats in de maatschappij te kunnen geven. De liefde voor de kwetsbaren in de samenleving heeft me altijd zeer geboeid. Ook het werken met de ouders door hen te leren accepteren, dat hun kinderen minder goed kunnen leren, hen bemoedigen en stimuleren om er - gelet op de gegeven omstandigheden - het beste van te maken.

Wat me goed bevalt in het kerkelijke werk is het contact en werken met mensen die dezelfde gerichtheid hebben. Overleg met instanties om iets te organiseren voor de kwetsbaren in onze samenleving en deze mensen daardoor een hart onder de riem te steken door aandacht aan hun te schenken. Ik vind het leuk om vernieuwende en uitdagende activiteiten organiseren met een niet te groot groepje mensen, waarbij denkers en doeners vertegenwoordigd zijn. Zo hebben we onlangs een verwendag georganiseerd, een sinterklaasviering, en tijdens de kerstdagen een voedselpakket gebracht bij 40 gezinnen met een minimuminkomen. Eind 2008 is het 'Netwerk kinderen doen mee' opgezet. Ik ben voorzitter van die werkgroep en we

proberen in 2009 een aantal activiteiten te organiseren zoals een dagje uit en een cursus fietsreparatie, bekostigd vanuit de zogenaamde 'gelden van Aboutaleb'.

Enkele jaren geleden hebben we ontdekt, dat vele organisaties en groepen in Roosendaal zich bezig houden met armoedebestrijding. Vanuit de werkgroep Kind en Armoede zijn we toen gestart met stedelijke informatiebijeenkomsten voor al die groepen om meer onderlinge afstemming te krijgen. Dat is door de gemeente Roosendaal opgepakt en deze heeft het Verwey-Jonker instituut ingeschakeld om daar onderzoek naar te doen en met adviezen te komen. Het onderzoek is onlangs afgerond en nu zitten we in de fase van implementatie (opzet van Netwerken), waar we sterk bij betrokken zijn. Nu is er meer aandacht voor armoedebestrijding en we krijgen hierbij professionele ondersteuning.

Voor ik aan de slag ging in de werkgroep was ik niet bekend met het diaconale werk. In hoeverre kunnen dekenaat en bisdom ondersteunend zijn op dit terrein? Ik heb behoefte aan overleg hoe we elkaar tot dienst kunnen zijn en wat we voor elkaar kunnen betekenen in aanvullende zin. Dat is me nu onduidelijk.

De grootste noden van deze tijd zijn: stille armoede, individualisering, verharding van de maatschappij, geen vrijwilligers kunnen vinden die zich belangeloos willen inzetten voor de kwetsbaren in onze samenleving.

Ik hou mijn diaconale werk vol door me te omringen met enthousiaste mensen die zich willen inzetten voor de kwetsbaren in de samenleving. Zoals Leo Fijen in een toespraak eens gezegd heeft: 'niet zeuren, niet klagen, maar met optimisme de toekomst tegemoet treden, dan creëer je voor velen een klein beetje de hemel op aarde.'

Adventsmaaltijd in Bavel

Voor het vierde jaar op rij togen op vrijdagavond 12 december een groot aantal parochianen uit Bavel en Ulvenhout, maar ook van daarbuiten, naar het parochiecentrum te Bavel voor het bijwonen van een adventsmaaltijd. Deze maaltijd vindt plaats rondom het jaarlijkse thema van Solidaridad. In 2008 stond 20 jaar 'fair trade' centraal. De werkgroep Solidaridad van de regionale Diaconie Bavel – Ulvenhout sloot zich daarbij aan met het organiseren van een adventsmaaltijd onder het motto 'eerlijk handelen'.

Drieëndertig deelnemers schoven aan in het mudvolle, doch sfeervolle parochiezaaltje voor een eenvoudige maaltijd. De kwaliteit van het driegangen menu was minstens één ster waard, maar met de intentie waarmee de maaltijd was omgeven kreeg deze ster het predikaat 'Ster van Bethlehem'. Tussen de gangen door werden voordrachten gehouden over het leven, of beter gezegd overleven, van onze medemens in de derde wereld. Het verrijken van het leven door daar een systeem te bouwen van eerlijke handel en hier eerlijk te handelen was de leidraad van de avond. Beiden kunnen leiden tot 'licht' aan het einde van een tunnel. Tijdens de Advent vestigen we hoop op dat licht en de geboorte van het "Licht", de verlossing voor ons allemaal.

Bij de opening van de maaltijd werd Laura Verheijen herdacht, zij is in oktober plotseling overleden. Laura had een gedreven diaconale passie voor de armen en de verdrukten en was daarbij een opvallende promotor voor *fair trade* en voortrekster van de verkoop van derdewereld producten na de diensten in de plaatselijke kerk van Ulvenhout.

De samenkomst zorgde voor bewustwording over het lot van de boeren in koffie, cacao en katoen in de derde wereld. De opzet van eerlijke handel en het uitsluiten van de tussenhandel bevordert de welvaart van de allerarmsten.

Na het serveren van *fair trade* koffie, thee en chocolade kon nog wat inkopen gedaan worden bij de wereldwinkel. Om de kosten te dekken werd een vrijwillige bijdrage gevraagd. De opbrengst was zo groot dat een aanzienlijk bedrag kon worden overgemaakt aan Solidaridad. Voor deelnemers en derde wereld een zeer geslaagde en smaakvolle avond.

Werkgroep Solidaridad Diaconie Bavel-Ulvenhout, advent 2008.

Kerkelijke armoedehulp blijft onverminderd hoog

Voedselbanken raken door hun voorraden heen. Maar vanuit de plaatselijke kerken blijft de aandacht voor armoede in Nederland onverminderd groot, dat bleek uit het vorig jaar gehouden breed opgezet oecumenisch onderzoek *Armoede in Nederland 2008*. Driekwart van alle parochiële caritas instellingen, diaconieën en andere diaconale organisaties is betrokken bij de ondersteuning van mensen die financieel in de knel zitten. Per kerkelijke organisatie wordt gemiddeld 5.000 euro per jaar besteed aan individuele financiële hulpverlening. Alle kerken samen verleenden vorig jaar bij elkaar in totaal zo'n 11,3 miljoen euro aan hulp.

Het onderzoek *Armoede in Nederland*, achtergrondinfor-

matie, de tabellen, de uitsplitsingen naar grootte van burgerlijke gemeente, de uitsplitsingen naar de bisdommen en naar alle deelnemende kerkelijke organisaties, de open vragen, de lijst van participanten en de speeches zijn alle digitaal verkrijgbaar op de site www.kerkinactie.nl.

Vastenactiecampagne bisdom van Breda 2009

Sojaboeren in Brazilië:

Wie kent hun persoonlijke verhaal?

Vastenactie legt in 2009 samen met u het accent op de omgang tussen mensen, op respect voor elkaar. In grote delen van het Amazonewoud in Brazilië worden sinds de komst van gigantische sojaplantages veel mensen niet in hun waarde gelaten. Kleine boeren en inheemse bevolkingsgroepen worden zonder enig respect van hun land gejaagd of gedwongen te leven onder barre omstandigheden. Vastenactie vraagt in het bijzonder uw aandacht voor de Braziliaanse provincies Pará en Mato Grosso. Pará is de op een na grootste deelstaat van Brazilië en beslaat maar liefst dertig keer de oppervlakte van Nederland. De bijna net zo grote deelstaat Mato Grosso ten zuiden van Pará strekt eveneens uit over een groot deel van het Amazonegebied.

De Braziliaanse bodem is rijk aan grondstoffen: in Pará en Mato Grosso zorgt de winning van mineralen als goud en bauxiet voor inkomsten. Naast deze natuurlijke hulpbronnen behoren veeteelt en kleinschalige akkerbouw, zoals rijst, maïs en bonen, tot de bestaanszekerheden van de inheemse bevolking. Deze zekerheden worden echter steeds meer overschaduwd door de aanplant van soja. Vroeger namen de Verenigde Staten het voortouw, maar op dit moment zijn Brazilië en Argentinië de twee landen die wereldwijd de meeste soja exporteren. Helaas profiteert de lokale inheemse bevolking van Pará nauwelijks van deze ontwikkelingen. Deze boerenfamilies en hun kleine landbouwbedrijfsjes worden op onrechtmatige wijze door sojaproductanten in hun eigen leefomgeving in het nauw gedreven. De Vastenactie wil samen met u deze medemens helpen door de misstanden aan de kaak te stellen en samen de eerste stappen te zetten naar een verantwoorde sojaketen.

Wat is eigenlijk soja?

Soja is een peulvrucht en is zeer eiwitrijk. Daarom is de sojaboon in grote delen van de wereld tot een onmisbaar voedingsproduct geworden. De olie die eruit wordt gewonnen bevat bovendien waardevolle vetzuren en is een bron van vitamine E. Sojaolie is daarom terug te vinden in tal van margarines, oliën en sauzen. De boon leent zich echter bijzonder goed als basis voor nog veel meer producten. Want vergeet niet dat in maar liefst zeventig procent van al onze supermarktproducten soja is verwerkt! In de eerste plaats komen we via het eten van dierlijke producten in aanraking met de peulvrucht. Soja is namelijk sinds de jaren negentig – de gekkekoeienziekte zorgde toen voor een verbod op beendermeel – het

hoofdingrediënt van veevoer. Maar ook voor bijvoorbeeld de productie van koekjes en brood (sojameel), suikergoed en desserts wordt de soja-boon veelvuldig als grondstof gebruikt. De laatste jaren kent zij tevens een nieuwe toepassing zoals biobrandstof ('biodiesel').

Duurzame alternatieven winnen terrein

Vastenaktie is vorig jaar een samenwerking gestart met de kerkelijke partnerorganisaties Frente de Defesa de Amazônia, Caritas Pará en Comissão Pastoral da Terra in Pará om de soja-productie in en rond het Amazonegebied duidelijk op de kaart te zetten. De Vastenaktie werkt samen met partnerorganisaties om lokale boeren te ondersteunen door trainingen in nieuwe landbouwtechnieken zodat ze hun grond efficiënt en duurzaam kunnen bewerken. Maar zij geven ook juridische ondersteuning bij twisten over landbezit en in arbeidsrechten.

'Boer zoekt vrouw' boerin Agnes van de Ven is op verzoek van de Vastenaktie naar het Amazonegebied in Brazilië afgereisd naar het project dat we ook in het bisdom doen. Hieronder een stukje uit dag 5 – zondag 18 januari, meer op www.vastenaktie.nl

"Het is de bedoeling dat ik als Nederlandse boerin mijn ervaringen uitwissel met het gezin van Dona Raimunda, maar dat is niet te doen in de zinderende hitte. Na vijf minuten werken op het land is het hoog tijd voor een siësta. Bovendien staan haar koeien kilometers verderop waar meer te eten is. Ik realiseer me dat ik hier niet voor altijd zou kunnen wonen en werken: In de bush ben je altijd bezig met overleven, het is gigantisch zwaar en primitief. Ik vertel Dona's man dat mijn koeien 28 liter melk geven. 'Per week?' vraagt hij. 'Nee, per dag'. Hij gelooft het bijna niet. Maar ja, onze koeien krijgen beter te eten dan de meeste mensen hier..."

's Avonds nemen we afscheid van Dona en haar familie. Ik geef haar een hand en zij pakt mijn arm stevig beet. Onze aanwezigheid betekent duidelijk veel voor haar, het maakt dat ze niet alleen staat in haar strijd. Dat geeft mij een goed gevoel."

Activiteiten tijdens de vastentijd

Er is in de 40-dagentijd veel aandacht voor de Vastenactiecampagne. In de liturgische samenkomsten maar ook daarbuiten.

Zo zijn er veel vastenmaaltijden en ook steeds meer parochies en werkgroepen diaconie organiseren koffiestops. Dat gebeurt in winkelcentra, buiten op straat, in supermarkten, in en buiten de kerkgebouwen etc. Hiernaast enkele voorbeelden van wat zo al gebeurt in het kader van de vastenaktie.

Vastenmaaltijden

6, 13, 20, 27 maart in Breda Noord van 18:15-19:30, aanmelden via T 5873482 of via I www.parochiebredanoord.nl, eigen bijdrage is €5,- en die gaat naar het project in Brazilië.

19 maart, op de landelijke vastenmaaltijddag, is er een maaltijd in de Rozenkranskerk in Breda West. Die wordt georganiseerd door het Stedelijk Diaconaal Beraad Breda e.o. samen met pastorale beroepskrachten voor diaconie uit Breda. Guus Prevoo van de Vastenaktie houdt een presentatie over 'vasten en spiritualiteit' en bisschop Van den Hende zal een kort woord spreken. De maaltijd begint 18.30 en duurt tot 20.30. Opgave kan via T 5223444 en E blaval@bisdombreda.nl, via Betsy Thijssen E h.thijssennab@ziggo.nl, T 076 5413617, en bij Meintje Jansen E meintje@huibjansen.demon.nl

18 en 25 maart zijn oecumenische vastenmaaltijden in St. Frans, in de Jeruzalemparochie, Breda. Aanvang is 18.00 uur. Info en opgave via parochiecentrum.

6 april is er voorafgaande aan de boeteviering een vastenaktiemaaltijd in de Bethlehemkerk in Breda. De maaltijd begint om 18.00 uur en opgave kan via E secretariaat@bethlehemparochie.nl of T 5410194. Het thema is Brazilië.

Koffiestops

6 maart is de landelijke 'koffiestopdag'. In de Breda worden twee koffiestops gehouden. Een in de kerkwijk Maria bij het winkelcentrum de Burcht. En de andere is in Breda Noord in het winkelcentrum HogeVught, 's middags. Bij de koffiestop wordt gratis koffie of thee verstrekt. Mensen krijgen info over het project en worden uitgenodigd om in gesprek te gaan over de betekenis van vasten en of vasten een rol speelt in hun leven.

Themabijeenkomsten

'Over het belang van het vasten'

Dit is de titel van een preek die Augustinus heeft gehouden over het doel van vasten. In de parochie Breda centrum worden vier bijeenkomsten georganiseerd rond deze preek, op **2, 9, 16 en 23 maart** telkens van 19:30-21.00 uur. U kunt zich aanmelden bij het parochiecentrum T 5215764.

Soja infoavonden

10 maart om 20.00 uur een discussieavond met vertegenwoordigers van Cordaid en de ZLTO in het Cultureel centrum te Baarle Nassau (pastoor de Katerstraat 7) door de regionale werkgroep diaconie.

23 maart 19.30 uur in Breda Noord (buurthuis Geeren-Zuid, Cornelis Joosstr. 85), een voorlichtingsavond van de werkgroep Vastenaktie i.s.m. Solidaridad.

Strippenkaart

'Ik vast voor een betere wereld'

- 0 Ik eet 1 dag per week geen vlees
- 0 Ik matig mijn alcohol-consumptie.
- 0 Ik eet 1 dag per week geen snoep of chocola.
- 0 Ik kan vaker met een ander car-poolen.
- 0 Ik kijk minder televisie.
- 0 Ik onthaast en leef met méér aandacht.
- 0
- 0 Ik neem elke dag 10 minuten om stil te zijn of te bidden.
- 0 Ik overweeg elke dag een passage uit de (kinder-) bijbel.
- 0 Ik betrek hen die het moeilijk hebben in mijn gebed voor het eten.
- 0 Ik dank, breek en deel een eenvoudige maaltijd.
- 0 Ik bezoek vaker vieringen of samenkomsten in de kerk.
- 0 Ik overweeg 1 dag per week wat het voor mij betekent: gedoopt zijn.
- 0
- 0 Ik maak tijd voor mensen die aandacht vragen.
- 0 Ik help een handje bij mensen die met weinig rond moeten komen.
- 0 Ik lever een bijdrage aan de Vastenactie.
- 0 Ik meld mij aan voor een taak in de kerk.
- 0 Ik lees een boek om een andere religie of cultuur beter te begrijpen.
- 0 Ik oefen mij in eerbied voor het andere van de ander.
- 0 Mijn afspraak maak ik samen met:
1.
 2.
 3.

Deze strippenkaart is gemaakt door de pastorale beroepskrachten met de portefeuille diaconie van groot Breda en wordt in deze vastentijd gebruikt en uitgedeeld.

Nieuwsbrief van de pastorale dienstverlening van het bisdom van Breda voor iedereen die geïnteresseerd is in diaconale en missionaire activiteiten.

Redactie nieuwsbrief diaconie & missie
postbus 90.189, 4800 RN Breda
T 076 5223444

E nieuwsbriefdiaconie-missie@bisdombreda.nl

Kopijsluiting voor april: 23 maart

Tentoonstelling 'Lastige portretten'

Van 1 februari t/m 29 maart zijn 12 schilderijen van (ex)dak- en of thuislozen te zien in museum 'Van Lien' in Fijnaart, Kadedijk 2, iedere vr, za en zo van 13.00 – 18.00 uur. De werken zijn gemaakt door grafisch ontwerper en kunstschilder Wim de Haas. Deze tentoonstelling is niet alleen een artistieke belevenis, maar ook bij uitstek een begin of voortzetting van een gesprek. Een bezinning als u wilt.

"Het kan iedereen overkomen..." is de uitspraak van een van de geportretteerden. Die zin vormde, naast zijn fascinatie voor het menselijk gezicht, een belangrijke drijfveer voor de kunstenaar. Het museum legt een link tussen de portretten van daklozen en de brede problematiek van *thuisloos zijn*: "een ernstige toestand van maatschappelijke, persoonlijke en relationele kwetsbaarheid, een algemeen voorkomend verschijnsel in onze ik-maatschappij, ook bij niet-daklozen. Te constateren bij jong en oud."

Er is een boekje verkrijgbaar 'Lastige portretten – Dakloosheid in beeld'. Meer info krijgt u op de website www.museumvanlien.nl de toegangsprijs is €4,-.

Is uw parochie toe aan een nieuw diaconaal project ?

Dan is Pax Kinderhulp misschien iets voor u. Deze stichting organiseert vakanties voor groepen van zo'n 20-40 buitenlandse kinderen in gastgezinnen in Nederland. Pax Kinderhulp zoekt nieuwe gastgezinnen die hun huis en hun hart voor 3 of 4 weken openzetten voor kinderen in de leeftijd van 7-11 jaar. Informatie is te verkrijgen bij Giel de Pooter 0115-694203, mdepooter@zeelandnet.nl en op de site www.paxkinderhulp.nl

'Roosendaal Helpt' is een lokale Pax Kinderhulp werkgroep, website www.roosendaalhelpt.nl Deze groep haalt om de 2 jaar een groep kinderen uit Chernobyl (Wit-Rusland) voor 6 weken naar Nederland. Hun volgende actie staat gepland voor 2010.

Prijswinnaars Gezocht voor Marga Klompé stichting

De Marga Klompé Stichting kent jaarlijks drie prijzen toe van elk € 2.500 voor projecten en/of studies, door vooral jonge mensen, die bijdragen aan menselijkheid, gerechtigheid, vrede, en emancipatie van achtergestelde groepen in kerk en samenleving. De projecten (initiatieven die op de praktijk gericht zijn) of studies (zoals academisch proefschrift of essay) moeten toegankelijk zijn voor een breed publiek. Om te weten of uw project in aanmerking kunt u de richtlijnen lezen of downloaden van de website www.margaklompestichting.nl, daar vindt u ook het aanvraagformulier. De aanmeldingstermijn sluit op 31 maart 2009.